

INDEX

ARGUMENTORUM DISPUTATIONUM

Hoc Opere contentarum.

Titulus Primus de Judicibus & eorum legitima Potestate.

Disputatio 1. quibus morum & naturae dotibus Judicem quemvis praeditum esse oporteat?

Disputatio 2. de Judice legitimo & competenti in quavis causa civili & criminali..

Quæstio 1. de foro Domicilii.

Quæstio 2. de foro Originis.

Quæstio 3. de foro rei sitæ.

Quæstio 4. de foro contractus.

Quæstio 5. de foro hæredis, & successoris.

Quæstio 6. de foro privilegii.

Sectio 1. de foro Clericorum.

Sectio 2. de foro Monachorum.

Sectio 3. de foro Religiosorum militarium.

Sectio 4. de foro militum.

Sectio 5. de foro Scholarium.

Sectio 6. de foro familiarium Sancti Officii.

Sectio 7. de foro miserabilium personarum.

Sectio 8. de foro Neapolitanorum.

Sectio 9. de foro Fisci.

Quæstio 7. de foro Delicti.

Sectio 1. quibus modis delinquens ex delicto, & apud quos Judices forum sortiatur? Ibidem.

Sectio 2. de remissionibus reorum.

Sectio 3. de Præventionibus.

Quæstio 8. de foro prorogationis.

Sectio 1. quid, & quotuplex sit prorogatio?

Sectio 2. quænam sint ad prorogationem necessaria?

Sectio 3. à quibus possit fieri prorogatio?

Sectio 4. quorum Judicum jurisdictiones possint prorogari?

Sectio 5. quæ causæ prorogationem admittant, quæ non item?

Sectio 6. qui sint effectus prorogationis?

Disputatio 3. utrum Judex possit gratis mutuum recipere à subditis, licet, & sine nota criminis reputandarum?

Disputatio 4. utrum Judex delegatus salariatus possit ultra salaryum exigere sportulas actorum, & partes poenarum, quas leges Regiae Judicibus designant, & applicant?

Disputatio 5. utrum Judex delegatus, cui per commissionem designatur certum salaryum exigendum à multis reis, contra quos simul procedit executivè, vel criminaliter, & dividendum inter ipsos, possit ab unoquoque, ceteris existentibus non solvendo, salaryum insolidum exigere?

Disputatio 6. utrum Judex possit, non obstante appellatione ad Superiores interpolata, executivè exigere sua, & suorum Ministrorum salarya?

Disput. 7. utrum Judex delegatus possit adversus suam sententiam concedere restitutionem in integrum, & de ejus nullitate cognoscere?

Disputatio 8. utrum Judex pro executione sententiae vendens sub hasta pignora debitoris capta in causa judicati, possit licitoribus auctoribus pretium, & auferentibus meliorem oblationem promittere pro præmio auctionis, & augmenti, partem pretii rei licitatæ?

D. THO-

D. THOMÆ CARLEVALII REGII CONSILIA RII DISPUTATIONUM

Juris Variarum,

DE JUDICIIS. TOMUS PRIOR.

Dominus illuminatio mea.

PROœMIUM.

Ecreveram ex iis ipsis studiis, quæ molestiam aliquando attulerunt, solatium querens, veluti ex labore requiem, quæ inde oriri solet (Platone teste) magis, ut calamitatum privataram, & domesticarum perturbationura (quibus jamdiu circumventus vexatus fueram, ut solent ferè homines) ægritudini medicinam adhiberem, quam ut juarem, quam alias; Studensque mihi metipsi potius consulere à propriis divertens curis, & sollicitudinibus, atque ad malorum, aut communem naturæ, aut conditioni propriae annexorum dolorem mitigandum, & elniendum, opem à misis gravioribus petens, quam inanem gloriam, ostentatione copioſe ſupelletilis novarum rerum, ſententiarum, & ſubtilitatum, ceteris intentus docendis, (à quibus certè doceri possum, & malim) acupari, ſelecas quædam diſputationes texere, & difficultates declarare, quæ vel in privata lectione, cui bona aetatis partem dedi, vel in causis, quas defendi, aut judicavi, in quo exercitationis genere diu ſun versatus, mihi occurrerunt, poſſuntque alii frequentissimè occurrere; eaſque in certos quosdam locos, ac titulos diſtribuere, certiſque concludere finibus. Non ita quidem, ut cefci velim ſub uno quoque titulo integrum edere traſtatum, in quo quaſi in perfecto, & ſuis numeris abſoluto opere nihil deſiderari, & quidquid queratur inveniri poſſit; irritus enim eſt labor, cuius nullus eſt futurus extus, fruſtraque captum eſt opus, cuius non poſſet expectari finis: verū ita tamen, ne rem aetiam agerem repertis vulgaria, transcribensque aliorum ſcripta, fed ad aliorum doctriṇam aliiquid adderem, ubi deſeſe viſum eſt, vel minus inge‐nio meo ſatisfactum; aut afferrem in medium occultiora quaedam notatione digna, & paſſim non obvia; aut cum mini‐mum redigerem in ordinem, ac methodum aliquam, quæ apud Doctores inveniuntur ipſa diſfumione confusa, & indigeta, ruditateque obſcura, & diſcilia, quibus vel ſeries, & diſpoſitio ipſa ſola lucent afferre poſſit. Quo in genere apud Juris civilis interpres, & profefſores, invenies plurima, quæ diſpositionis auxilio planè indigent. Hac autem idēo dixerim, ne incufare me poſſit, qui in hoc opuſculum incident, quia parum fidelem promiſis, quod ampliſſimis propoſitiis diſputationum titulis, attigerim pauca ad eos attinentia, velut amphora inſtitui capta currente rota in urocam deſierit; niſi timendum ſit de primo titulo, ne videatur uroceus in amphoram deſiſſe. Operæ preiūum me facturum exiſtimavi, ſi cum poſſem, ut multi faciunt, varijs ſcribile queſtiones nullo connexas ordine, ſed collectas in ruđem, indigetumque acer‐vum, ut ſe menti, calamoque offerunt, commodiōris doctriṇæ, & ordinis gratia, in certos quosdam locos, ac titulos coniicerem, ut non tam integros traſtatum componam, quam iis, quæ traſtaturus ſum, methodum præſiniam, in‐dicans ad quam materiam pertineat unaquaque ex propositis à me diſputationibus. Erat verò inſtitutum meum hoc primo diſputationum libro complecti materiam judicariam, & difficultates ad eam pertinentes tribus titulis diſtributas include‐re. Primi, de Judicibus, & eorum legitima potestate, ubi tota de foro competenti doctriṇa diſcillima, diſfumisſima, & utiliſſima coniinetur. Secundi, de judiciis in genere. Tertiò, de judiciis executivis, & concurſu creditorum. Quoniam verò, dum priuum titulum proſequera, excrevit in iuſtum volumen, opus fuīr præciderē filum, & ex primo libro duos diuidere tomos; quorum iſto primo, priuus dumtaxat titulus continebitur. Quem ſi placere videam, Deo dante vitam, & vires, annexam ſecundum cum duobus prædictis titulis. Deinde librum ſecundum de contrāribus. Tertiū, de ultimis voluntatibus. Quartū, de delictis. Quintū denique de juribus anomaliis, quæ tum ex contraclibus, tum ex ultimis voluntatibus originem ducunt; & tam ex illis, quam ex illis, ab aliis in alios transferuntur, ut ſunt dominia rerum poſſeſſiones, ſervitutes, & ejusmodi alia.

Carleval. de Judiciis, Tom. I.

A 4

TITU-

TITULUS PRIMUS.

De Judicibus, & eorum legitima Potestate.

SUMMA DISPUTATIONIS PRIMÆ.

- Q**uanti momenti sit in Republica Magistratum creatio.
- 2 Referuntur leges, & Doctores de ea agentes.
 - 3 Dignitas Magistratum non est simplex qualitas.
 - 4 Veritas, qua contraria habeat.
 - 5 Timor Dei, & odium avaritiae, necessaria in Magistratu, & Justice.
 - 6 Juxta quibus virtutibus muniatur ab iis, que prævirtutum humanaum judicium.
 - 7 Divitiae, & nobilitas, non sunt necessario requisite in Magistratu.
 - 8 Sententia eorum, qui crediderunt Magistratum debere esse divitem, rejecitur.
 - 9 Divitiae, & paupertas, sunt qualitates indifferentes.
 - 10 In Republica bene instituta non arcenunt inopes ab honoribus.
 - 11 In Republica Hebreorum inopes electi sunt ad summas dignitates.
 - 12 Item in Romana.
 - 13 Item in Athenensi.
 - 14 Inopes si quando sunt exclusi, non tamen ob paupertatem.
 - 15 Inopes etiam in Santa Ecclesia admittuntur ad summos gradus.
 - 16 Inops non est censendum, cui de publico assignatur salarium, quo se, & familiam alat.
 - 17 Sapientia valde necessaria est gubernatori, num 18.
 - 18 Qui alii est proficiendus, debet ceteris prestatre.
 - 19 Digni compellentes sunt, ut suscipiant Magistratus, quibus indigni sunt ultra petentes.
 - 20 In omni Republica multa est induta bonis Viris, qui Magistratus non petierint, ex Platone.
 - 21 In quo consistat personarum acceptio, ex Divo Thomas, & quantum debeat vitari.
 - 22 Exclusio etiam personarum opponitur justitia, quemadmodum admissio.
 - 23 Dignus an possit admitti ad officia prætermisso digniori remissio.
 - 24 Notum seculum hominibus, qui se dignos existimant, abundantissimum, cum vix in præteritis unus, vel alter dignus inventretur.

DISPUTATIO I.

Quibus morum, & naturæ dotibus Judicem quenvis prædium esse oportet?

Ad l. 1. tit. 2. lib. 1. Recopilationis.

Parum est Jus esse in Civitate, nisi in ea sint Magistratus, qui iura redere valcent, & ve- lint, ut recte animadvertis Plato dialogo 6. de leg. in princ. & lib. 3.6. suorum operum epif. 11. Arist. 1.6. polit. seu de Rep. c. 8. Cicer. 1.3. de leg. n. 9. & Pomponius in l. 2. post originem ff. de orig. jur. Tantique ponderis, ac momenti est, quales in quavis Republica ercentur Magistratus, ut in hac una re omnia sint sita, & in ea sola tota ejus felicitas, & beatitudine, aut pernicias, & miseria sit collocanda. Non opes, non divitiae, non auri, argentei copia, non numerosi exercitus, terra, marique diffusi, non militum pedestrium copiose phalanges, non cataphractorum equitum turma salutem Republica tenuerit, ac servant; defensant à sententia sua decepti politici: sed sola justitia. Non hostes, non arma, non infidiae, non facultatum inopia evertunt civitates, & à gente in gentem transferunt Regna, sed sola justitia penuria: si quidem catholicè credendum est, curare Deum res mortalium, & regi omnia divina providentia. Igitur in Magistratus, qui justitiam administrant, vel salus, vel pernicias Regorum sita est. Ergo admonendi sunt ii, penes quos hujus rei cura est, quod magis, ac magis invigilant, totis viribus, ac nervis in hand rem incumbant, in qua una insunt omnia, & in qua si erratur, perniciose erratur. Tertio Deum Optimum Maximum scrutatorum cordium, zelo salutis publicæ permouimus me, ut hæc scriberem, colligens ex sacris litteris, ex

Disputatio I.

co significatur, hispani dicerebunt, escoed hombres sufficietes ybañantes, id significat potentes.

4 Secunda est, ut in eis sit *Veritas*. Veritas autem duo habet contraria, quæ impedimenta sunt, quominus in aliquo veritas sit. Primum contrarium veritatis est falsitas; qui enim fallitur, non attingit veritatem, sed eam ignorat. Ignorantiam autem, & falsitatem auctoritatem ab intellectu scientia, seu sapientia speculativa, quæ veritas inquirit, & verum à falso discernit. Secundum contrarium veritatis est mendacium. Non fecus enim auctoritatem veritatis ab eo, qui alios fallit, quā ab eo, qui ab aliis fallitur. Mendacium vero, & dolus, cum veritate pugnantia, quam maximè abesse debent à judicibus, quidquid Plato dialogo 3. de Republica, mendacium suis Magistratibus permisit. Similis itaque debet esse juxta Deo, quantum fieri possit, qui nec fallit, nec fallitur, cap. 28. §. nos igitur, de sentent. excomm. cum sit minister Regni illius, & à Deo data sit illi potestas, ut divinam repræsentet in terris, Sapientia 6. & ad Roman. 13. Ut ea qualitate sit ordinatus, quam in insilio ministro ponderatore auri exigit Imperator Julianus in l. ult. Cod. de ponderatoribus auri lib. 10. qui pro sua (ait) fide, atque industria, neque fallar, neque fallatur, quod animadvertis Baldus in l. rem non novam 12. num. 2. Cod. de judicis. Quasi diceret, judices eligendos esse prudentes, sapientes, ac veraces. Veritas enim virtus est comes justitia, cīque valde affinis, ut docet D. Thom. 2. 2. q. 109. art. 3. in dōne vero & prudenter, ut obseruat idem D. Thom. d. q. 109. art. 4. in corp. post Aristot. lib. 4. ethicorum ad Nicomachum cap. 7. ut ferre veritas sit lydius lapis, quo probandus sit idoneus ad Magistratum, ut potest quæ sic indicium animi prudentis, & ad justitiam prouidit.

5 Ex virtutibus ad voluntatem attinentibus prima est, timor Dei, sacris litteris maximè commendatus, sapientia, & omnium virtutum initium, & parentis, cum omnibus virtutibus conexus. Secunda, odium avaritiae, quæ radix est omnium malorum, ut docent D. Paulus 1. ad Timoth. 6. & declarat D. Thom. 1. 2. q. 84. art. 3.

6 Iste virtutibus si judex ornatus sit, munitus est adversus ea, quæ præventurum humanum judicium, quæ docente Isidoro quatuor sunt, ut refertur in cap. quatuor 78. undecima q. 3. videlicet, timor, se metus hominum, cupiditas, odium, amor. Ego quintum addo, ignorantiam, quam omisit, quæ non minora solet judicis affere detrimenta. Nam timor Domini pelit humanum timorem, qui enim Deum timet, non homines, non humanos causas, neque aliquid aliud veretur, iuxta Christi Domini nostri telionium Lucæ 12. *Nete rre amini ab his, qui occidunt corpus, & post hoc non habent amplius quid faciant: ostendamus autem vobis, quem timemus: timet eum, qui postquam occiderit, habet post eum mittere in gehennam.* Et Ecclesiastici 34. num. 16. dicitur, *Qui timet Dominum nihil trepidabit, & non pavebit, quoniam ipse est spes eius.* Quod animadvertis D. August. in Psalm. 22. & eo relato Salazar. in Proverb. cap. 10. vers. 19. n. 318. Quod item D. Augustinus insinuat relatus in cap. quisquis metu 11. q. 3. Item timor Dei facilè frēnat impetum amoris, & odii humani, ne quis illis incitat justitiam prævertat, & conculet. Odium autem avaritiae, cupiditati aduersatur: ignorantiam mentis prudentia, & veritas fugat. Ita fit, ut judex prudentia, veritate, avaritie odio, & Dei timore præditus, tutus sit undique, & securus ab illis omnibus, quæ judicis restringuntur sunt impedimento.

7 Hæ sunt internæ doles, & animi ornamenta, quibus judicem prædium esse oportet, ut in eo, quo functus fuerit munere, præclarè se tractet, quorum quodlibet sedit, impar planè erit muneri subeundo. Ceterum externa bona, fortuna, divitiae, & vulgaris nobilitas, juvant quidem, & ceteris paribus poterunt spectari; verum nec aequaliter voluntate habitur, cum qui sit improbus, & quæ sumptum fecerit, non habitur. Quapropter oportet, qui opimè Republica præesse possunt, hos præesse. Hactenus Aristot. Plato autem lib. 36. epif. 8. paulò post medium ait: *Principio leges tales sunt, quæ non ad opes, pecuniasque comparandas, neque ad libidines mentes convertant, sed cum tria sunt anima, corpus, pecunia, virtutem animi maximè anteponant.* Item D. Thom. opuscul. de regim. Princip. lib. 4. cap. 15. & 20. tametsi primo aspectu sentire videatur, anteposendos divites pauperibus in Magistratibus assequendis, tamen re vera concludit paupertate virtuti, & honestati conjunctam apertissimam esse, cui quivis Magistratus deferatur, subdens, dicto cap. 20. *Sive ergo pauper sit, sive dives, dimmodo vivat secundum virtutem, assumendus est in vera Politia.* Et opusc. 21. de regim. Judeorum, maximum oriri incommodum ex venalitate officiorum animadvertis, di-